

*Mint bonthatatlan, istenáldott kéve
Együtt építi azt a templomot,
Amelyben testvér minden szem homok,
Minden verejték, minden szívverés,
Az agyban, vérben minden lüktetés,
Egy út, egy cél és egy az akarás:
Kereszttel kézben új feltámadás!"
Tavasz van nálunk... Elolvadt a hó.
A napsugár is jóra biztató...
A lelkünk, szívünk mért is vérzene?
Kézünket fogja Szent István keze!*

MÓRA LÁSZLÓ.

A pályaválasztás.

Mielőtt valaki pályaválasztásáról határoznánk, szükséges foglalkoznunk az életpályákkal s azon tényezőkkel, amelyek hatással vannak, lehetnek a pályaválasztásra.

Általában kétféle ilyen befolyással számolhatunk minden pályaválasztásnál: külsővel és belsővel, vagyis olyan, a lélekben ható ösztönökkel, amelyek olykor öntudatlanul, máskor tudatosan irányítanak bizonyos életpályák felé.

A legerősebb külső tényező a környezet és annak hatása. Nem függetleníthetjük magunkat pl. a helytől, ahol élünk, az emberektől, akikkel, illetve akik között élünk, különösen felfogásuktól. Ezért látjuk sokszor azt, hogy az ifjú másokhoz igazodva választja meg életpályáját, szinte önkéntelenül. Arra is tudunk példát, hogy ez a külső környezet egyenesen ráerőszakolja akaratát az ifjúra, ilyenkor mások választják meg számára az életpályáját, anélkül, hogy meggyőződtek volna hivatásérzetéről. Az ilyeneknél látjuk azután azt a sokszor megnyilvánuló jelenséget, hogy nem maradnak meg megkezdett pályájuknál, azt változtatják: nem találják meg igazi helyüket.

Mindenekelőtt különbséget kell tennünk életpálya és hivatásérzet között. Az előbbi csak arra való, hogy önfenntartásunkat biztosítsa, tekintet nélkül arra: szeretjük-e azt a foglalkozást. A hivatásérzettel választott életpálya több előbbinél, ez nem csupán megélhetési eszköznek tekinti a pályát, foglalkozást, hanem életfeladatának, hivatást vél végezni általa, amely lelki kielégülést szerez. Tehát azt a szerencsés pályaválasztást nevezzük jónak, helyesnek, amelyben az útnakinduló ifjú nemcsak megélhetési eszköznek tekinti foglalkozását, hanem egyenesen azért választotta, mert neki erre bizonyos hivatásérzete, hajlandósága, különös képessége, tehetsége, ami rendeltetésnek, hivatottságnak tűnik előtte, s aminek betöltése életcélként jelentkezik.

A hivatásérzet legtöbbször azoknál jelentkezik erősen, akik

nem abból a szempontból nézik a foglalkozást, hogy az milyen anyagi ellátottságot jelent, hanem abból, hogy az mennyire felel meg az ő különleges lelkületüknek. Mondanunk sem kell, hogy mégis az előbbi fajta pályaválasztással találkozunk legtöbbször. A szülők, rokonok, a környezet manapság különösen az anyagiak szerint bírálja el a foglalkozásokat. Azt tekintik az elbírálásnál: milyen ellátást, társadalmi helyzetet, milyen életszínvonalat biztosít az ifjú számára. De ugyanez áll a leányok férjhezmenésére vonatkozólag is, amikor azt bírálják el a szülők, »kihez« adják leányukat, természetesen nem a szó valódi értelmében, hanem merő anyagi szempontokat véve figyelembe. Ezért van ma annyi sok pályátévesztett ember, s ezért van annyi válás.

Elvégre a pályaválasztásnál egy nekiinduló életről van szó, annak boldogulásáról. Nagy hiba tehát, ha figyelmen kívül hagyjuk az ifjú rátermettségét, hajlamait. Ez kétszeres kárral járna: egyrészt szerencsétlenné tehetjük saját gyermekünket egész életére a hivatásérzetének meg nem felelő, ráerőszakolt foglalkozással, de legalább ezzel egyenlőértékű lesz az a károsodás, amely a közösséget, a nemzetet éri, amikor nem engednek megfelelő munkaterületre olyanokat, akik úgy érzik, hogy nekik arra a bizonyos életpályára nemcsak különös tehetségük van, akik »elhivatást« éreznek arra, mert ezzel meggátoljuk, hogy a nemzet érdekében kifejtett munka valóban betöltse az ifjú lelkét és kielégítse minden ambícióját.

Ezért van az, hogy meg kell különböztetnünk a foglalkozást a hivatástól. Előbbit azok végzik, akik a maguk akaratán és képességük figyelembe vétele nélkül »jutottak« bizonyos munkahelyre, míg hivatása van annak, akit saját hivatásérzete szólított arra a munkahelyre, ahol áll, dolgozik a saját és a köz érdekében.

Igy értelmezve a ~~m~~ dolgot, a pályaválasztás nem is egészen magánügy, köze van ahhoz a közösségnek, a társadalomnak, nemzetnek is.

Ezzel szemben azt látjuk — különösen napjainkban —, hogy a pályaválasztás talán leggyakoribb eldöntője a szülők társadalmi helyzete. »Légy különb apádnál!« — jelszóval hallani sem akarnak olyan pályaválasztásról, amelyben a gyermek az apjáénál »alacsonyabb« társadalmi szintet érhet el. Ezért erőltetnek igen sok gyermeket olyan iskolákba, ahová sem tehetségük, sem kedvük nem vitte, csupán a tanulás által akarják szülői magasabb társadalmi rétegbe juttatni.

A szó igazi értelmében vett pályaválasztásnál annak a szempontnak kellene érvényesülni, hogy az ifjúnak mire van hivatásérzete, milyen munkát tudna legtökéletesebben végezni, milyen képessége van. Mert tudvalévő, hogy mindenki azon a pályán tud legtökéletesebb munkát végezni, amelyre legfőbb tehetsége van, s ez megfelel úgy a saját érdekének, valamint a nemzet szükségleteinek és igényeinek is.

Ma viszont egy másik szempont látszik uralkodónak a pályaválasztás kérdésében: az állás! Melyik pályán van szükség utánpótlásra, hová lehet bejutni a legkevesebb várakozással, idővesztéssel! Elmondhatjuk, hogy a kultúra fejlődésével igen megsokasodtak a foglalkozások s szinte a végtelenségig elkülönültek, ami azután természetesen egyre jobban megnehezíti az elhelyezkedést.

A pályaválasztás tehát akkor mondható sikerültnek, ha fenti szempontokat összevetve igyekszünk a lehetőségeket számbavéve megválasztani az életpályát, amelyre az ifjút beállítjuk.

Ne feledkezzünk meg végül arról sem, hogy bizonyos foglalkozási ágakban feltétlenül szükségesek bizonyos képességek és tulajdonságok: jó megfigyelőképesség, a jó érzékszervek, jó emlékezet, helyes ítéletalkotás, logikus gondolkodás stb. Viszont valamennyi életpályához elengedhetetlenül szükségesek a becsületesség és jó erkölcs, az erős akarat, a kitartás, a céltudatos és lelkes munka, mert ezek nélkül még a hivatásérzéssel választott pálya is foglalkozás marad s nem lehet soha hivatással.

(Dr. K. Gy.)

Veletek megyek!

Ünnepre készül mind a két fiam.
Magyar ruhájuk szebb, mint új korán!
Minek kutassam, szívékben mi van?
Ott ég a hit mindkettő homlokán.

S így szólnak hozzám:
„A búzaszálból bújik az ígéret
És egyre nő a gyümölcs is a fán!
Virág lepi a Tisza-parti rétet...
Susog a mádas... Ünnepe lesz apám!

Egy búzaszemből ezerannyi érik
A nyári hajnal titkos harmatán.
Elélünk majd a friss fehér kenyérig.
Ez lesz ám ünnepe! Tarts velünk, apám!”

Öröme vedlik bennem a bánat,
Csodát susognak szent ígéretek...
Előkészítem szép magyar ruhámat
S apásan, büszkén övelük megyek!

MÓRA LÁSZLÓ.